

August Varenius Justus Christoph Schomer

Collegii Theologici in Universitate Rostochiensi Senior & h.t. Decanus Augustus Varenius, SS. Theol. D. ... Ad Disputationem Solemnem De Adorando, a Reverendo ... Dn. Iusto Christophoro Schomero, Lübecensi, S.S. Theol. Candidato pro impetrandis Summis in Theologia honoribus d. XXIX. Augusti, in Auditorio Maiori ... Magnificum Dominum Rectorem ... officiose invitat

Rostochii: Kilius, [1677]

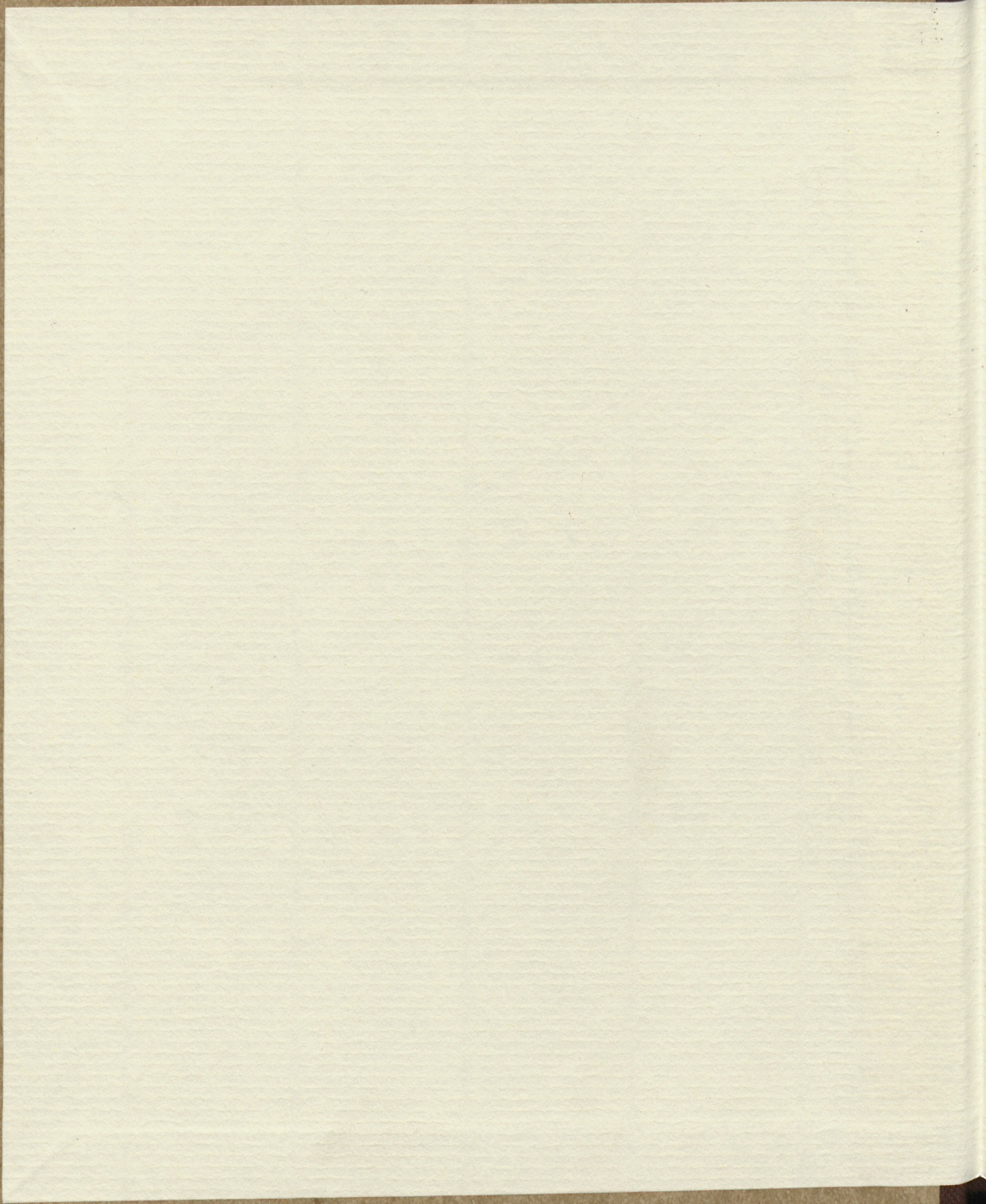
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737562153>

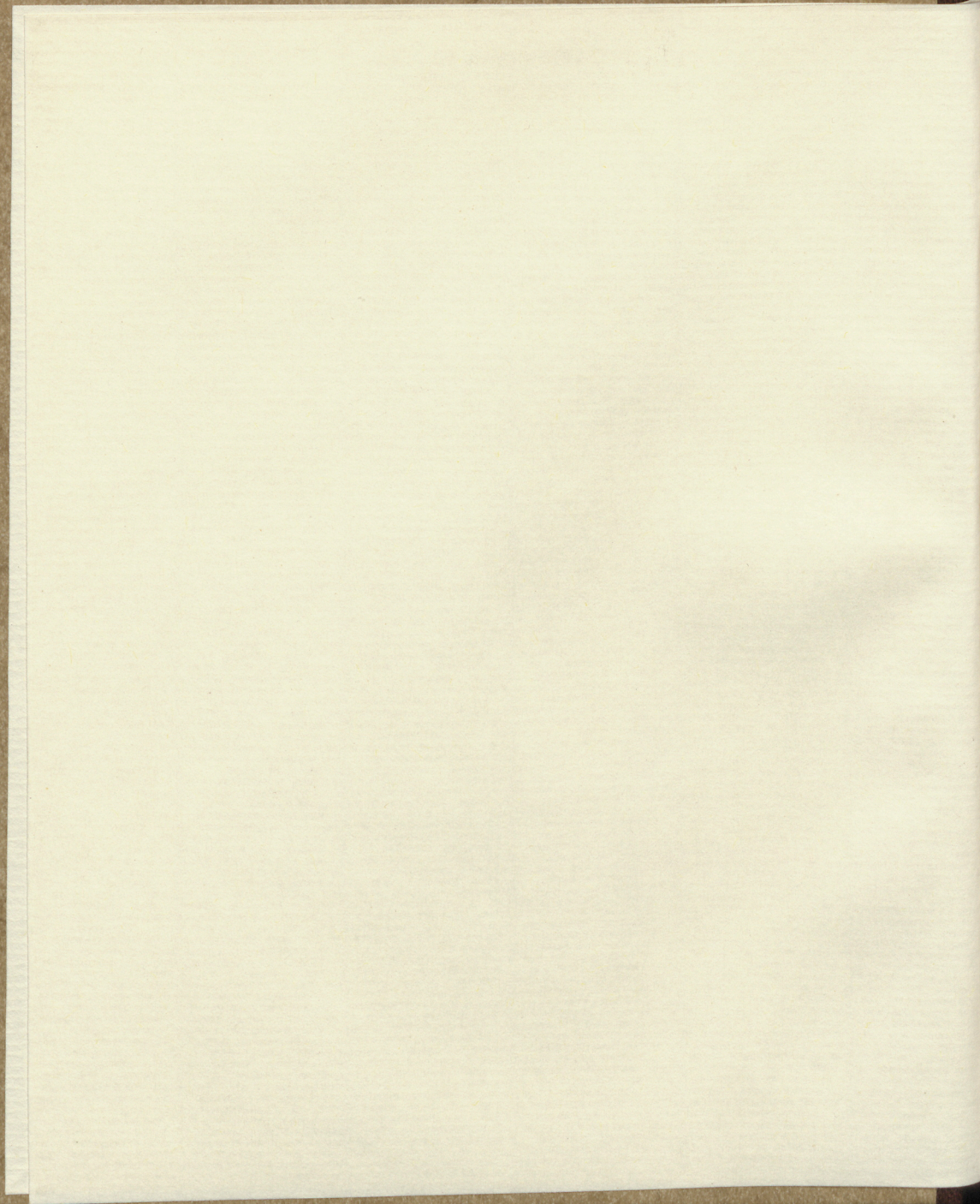
Druck Freier Zugang

RU theol. 19.Aug. 1677

Varenius, Aug./6

Programm
10
Quod altissimæ suæ Majestati gloriosum, Ecclesiæ
salutare felix & faustum esse jubeat

Qui in Propheta intonat

EGO SUM JEHOVA. HOC EST NOMEN MEUM
ET GLORIAM MEAM ALTERI NON DABO!

Collegii Theologici in Universitate Ro-
stochiensis SENIOR & h. t. DECANUS 74

**AUGUSTUS VA-
RENIUS, SS. Theol. D.**

Sereniss. Duc. Mekl. Consistorii As-

essor & Professor Theologus

Suo & venerabilis Collegii nomine

AD

DISPUTATIONEM SOLEMNEM

De

ADORANDO,

à Reverendo, & Clarissimo Viro

DN. JUSTO CHRISTOPHORO

SCHOMERO, LÜBECENSI, S.S. Theol. Candidato

pro impetrandis Summis in Theologiam honoribus

d. XXIX. AUGUSTI, in AUDITORIO MAJORI

horis inde ab Octava, ante- & post-meridianis habendam.

MAGNIFICUM DOMINUM RECTOREM,

Excellentissimos Dominos Professores, Doctores, Licentiatos, Reverendos

Verbi divini Ministros, Clarissimos Philosophiæ Magistros, Gene-

rosos & floridissimos Studiosos, omnesq; alios Literatos

& Literatorum amantes

observanter, & officiosè invitat,

Rostochii, Typis Hæred. JOHANNIS KILII, Acad. Typogr. 1677 19. Aug.

Vod de Myfterio SS. Trinitatis in Unitate, graviter pronunciatum magno AUGUSTINO est, non solum submississimâ cū reverentiâ de illo sentiendū & loquendum: sed & secundum auctoritatem scripturarum sanctarū, demonstrandum, quod ita fides habeat, & ad scripturas, velut REGULAM FIDEI, intentionem omnem dirigendam, quod nec periculosius alicubi erretur, nec laboriosius aliquid quaratur, nec fructuosius aliquid inveniatur (l. i. & 15. de Trin.) illud pari veritatis jure de ADORATIONIS RELIGIOSÆ myfterio, & illius in primis OBJECTO (quod genuinis Catholicis non est nisi illa ipsa SS. Trinitas) pronunciat. Nec enim alibi, quàm ubi veris adoratoribus agendum ad Thronum Majestatis est, reverentia submissior, & religiosior requiritur, nec in alio magis argumento, ut ad UNICAM illam FIDEI REGULAM intentio omnis dirigatur, & ex illâ, ipse Cultus religiosus, coram DEO & hominibus legitimeur, desideratur, ac, prout in Theologiâ universâ, quæ sese in hoc dogma Cultus effundit, non, necessario magis labore studiove, aliud quid quaritur, nec majore fructu invenitur: ita nec periculosius alibi nec prodigiosius ab illâ ipsâ REGULA FIDEI, sive in futilem matæologiam, sive blasphemam cū foris, tum dæmi antilogiam, variasq; contemperationes hæreticas exorbitatur. Requirit profundissimam talem reverentiam ipsa meditatio throni, & sedentis in throno, ipsius scilicet.

AD.

ADORANDI majestatis, & cum incomparabili illa comparata, nostræ, miserorū ex lapsu & peccato inhabitante mortalium, abjectissimæ vilitatis. Quod si ad repræsentationē throni sublimis, insidentisq; ADONAI magnificentiam, ipsi Seraphini facies velarunt, & illud: SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS DOMINUS ZEBAOth. Plena est omnis terra gloria ejus, incessabili voce proclamarunt, sic ut ad musicam illam Angelorum, ἁγίων concinentium, Melodiam, visi Prophetæ tremere augustissimi Templi postes, & tanto Auditorio dignatus Prophetæ, pallore pariter & miserabili voce: *Heu mihi! excindor, quia Vir pollutus labiis sum, & in medio populi polluti labiis habito*, reverentiam cum tremore fuerit confessus, (Is. c. 6. à v. 1. ad 8.) Si ipsi conscripti jam in cælis Primogeniti, illi Spiritus justorum jam consumatorum, illi ipsi XXIV. Seniores coronati, ἁγίων concenturi, & INSIDENTI throno, majestatem, gloriam & Honorem dicturi, ante illum procidunt, nec nisi abjectis coronis adorant insidentem, viventem in secula seculorum (Apoc. c. 4. à v. 4. c. 5, II. 13.) Quanto magis nobis, qui nondum profecimus in Angelos, & ne Angelicam quidem, nedum divinam flammā sustinere possumus, nostræ, mortaliū, infirmitatis consciētia, & ADORANDI τοῦ πρῶτου ἁγίου & eminentia, reverendæ majestatis venerationem, religiososq; tremores exprimere debebat, sic ut, ad instar Principis illius Prophetæ de pollutis labiis queruli, & admirabili, Pruna de altari cælesti sumpta, Sacramento curati, Verboq; Dominico confirmati, non nisi per πᾶντις μὲν s. adspersionem Sangvinis JESU purgatis à conscientia malā cordibus, in Spiritu & veritate adoratores, illam, quam ceteroq; ex vulneribus Crucifixi, habemus, Sacrarium cæleste ingrediendi, adq; thronum (virtute meritoq; Pontificis magni, qui transivit cælos) non jam absumentis flammæ: sed gratia, accedendi libertatem nobis præsumamus? (conf. Hebr. 4,

24. 16. c. 10, 19. 22.) *Requirit ipsa ad thronum Dei accessu-
 ro, inq; caeleste sic Sacrarium, post magnam Antecessorem, in-
 gressuro Precatori, necessaria, κληρονομία πίστης s. certiorata
 fides, rectam ipsius ADORANDI apprehensionem ac agnitio-
 nem, & utraq; hæc certam stabilem, perfectamq; cultus reli-
 giosi, vel ADORATIONIS REGULAM (quam nõ natura,
 qvalis nunc post lapsum est, sine speciali sc. Dei illumina-
 tione cœca & corrupta: sed sola præstat Scriptura Canoni-
 ca) ne speculationibus, ratiocinationibusq; carnalibus, de
 seculo præsumtis, utcunq; externo Schemate iudicioq; se-
 culi splendidis, indulgendo, exinde objecta & gradus cultus
 religiosi constituendo, uniq; adorando aliud religioso cul-
 tu honorandum, quomodocunq; sive foris illatum, sive
 domi tacite in pectore natum, idolum apponendo, falsam
 nos vani intellectus lucem, perperam nobis Deum refe-
 rentem, pro Verâ Numinis divini Ideâ habuisse, proqve
 vero Deo morum imaginationis nostræ idolū adoravisse,
 serò magno cum dolore sapiam. Cum enim in univèrsam,
 prout graviter iudicavit Chrysostomus hom. 23. & 24. in Jo-
 hannē, nullum grandius mysteriis periculū, quàm si hæc subji-
 ciantur humane ratiocinationi (quomodo idem ibidem: οὐ
 δὲν οὕτως πειεὶ σκοποῦμαι, ὡς ἀνθρώπινος λογισμὸς διὰ τῆς γῆς πάν-
 τα φεγγόμενος καὶ μὴ ἀνερχόμενος φωτίζεσθαι ἀναθεν· πολλὴν γὰρ
 ἔχει τὴν ἰλὺν τὸ γεῶδες τῶν λογισμῶν i. e. Nihil (in mysteriis) gra-
 viores obducit tenebras quàm humana ratiocinatio, quæ non nisi
 terreno seculi more loquitur; Et caelestem illuminationē non ad-
 mittit. Multum enim limi secum fert humana cogitatio) nec
 caelestibus imbuatur disciplinis, qui non Et animam divini ju-
 ris intelligentem (Ψυχὴν ἐυγνώμονα) & decoram secum re-
 verà fert vitæ rectitudinem. Neq; enim (pergit Chryso-
 stomus) saltem illa veri (sive negligentia sive) inquisitioni-
 mia (quâ divina mysteria naturali ratione perscrutari vo-
 lumus*

lumus, περιεργαζόμενοι καὶ πολυπραγμονοῦντες) & adeo illa πρὸς
 θεωρητικὰς Theoricas: sed & morū vitæq; perversitas, obscu-
 rat intelligentiam divinorū mysteriorum. Anima quippe ἐπι-
 πρῶτος, s. præjudiciis affectib; obnoxia (verba sunt Chry-
 softomi) nequit magnum aliquid aut generosum intueri: sed
 tanquam lippitudine quadam perturbata, in tenebris versatur,
 sanè non ex alio magis fonte quàm ex neglectu veri fontis
 & unicæ illius certæ cultus religiosi REGULÆ, ac applica-
 tis prælatisq; & ad Christianismum allatis, ex scholâ Cabba-
 listarum Judæorum, & ex his Platoniorum, quæ, de more se-
 culi, rationi magis blandiri videbantur, illis deliriis, de de-
 sideriis nostris, nō immediatè, Deo commēdandis: sed per
 Angelos inferiores ad superiores, & per hos tandem longo
 ordine ad ipsum Numen deferendis, ut, prout Cæsarem
 vel Regem nemo faciliè, nisi gradatim adit, per Ministeria-
 nos ad ipsum Regem affectando viam, quod ad excellen-
 tiam Regis & submissionem vel humilitatem adeuntis
 faciat: ita nemo ausit, nisi per tot gradus Angelorum sc.
 internunciorum vel intercessorum, ad Christum ascen-
 dere, quibus aliisque de Spiritibus defunctorum, ex af-
 fectu humano, ratiocinationibus, incertis opinionibus &
 conjecturis, dum nimium indultum, paulatim & per gra-
 dus, ut fit, ex parvis initiis ad prodigiosos excessus, ma-
 nifestamq; idololatriam est deventum. Hoc igitur, & al-
 terum illud vitale religiosi cultus obstaculū, adoraturō in
 Spiritu & veritate Precatori, removendum fuerit, sic ut
 & veri Numinis & mundi cordis Deo manifestus, legitimare
 suā adorationem coram ipso Deo non minùs possit, ac suo
 seculo, sancto Augustinus, fidem Professionēq; SS. Trini-
 tatis (quæ sanctius adoratur, quàm peroratur) formulā se-
 quenti: DOMINE DEUS NOSTER! credimus in te PA-
 TREM ET FILIUM, ET SPIRITUM SANCTUM. Neq;
 enim diceret Veritas: Ite & baptizate omnes gentes in

NOMINE PATRIS, ET FILII ET SPIRITUS SANCTI
nisi TRINITAS esset. Nec baptizari nos juberet Domine
DEUS, in ejus nomine, qui non est DOMINUS DEUS.
Nec diceretur voce divinâ: *Audi Israel: DOMINUS
DEUS noster, DEUS unus est, nisi ita esses TRINITAS, ut
& UNUS DOMINUS DEUS esses. Si tu, DEUS PATER
ipse esses, & Filius tuus, VERBUM tuum, JESUS CHRI-
STUS ipse non esset, & DONUM VESTRUM, SPIRITUS
S. non esset, non legeremus in literis Veritatis: MISIT
DEUS FILIUM SUUM, nec tu, ô UNIGENITE! diceret
de Spiritu S. *Quem mittet Pater in nomine meo, &: Quem
EGO mittam Vobis à PATRE. Ad hanc Regulam fidei inten-
tionē meam dirigo. DOMINE DEUS MEU EXAUDI ME!
Coram te est firmitas & infirmitas mea. Illam serva, istā sana!
Auge in me ista, donec me reformes ad integrum!* Non minùs
inquam, coram Deo & hominibus legitimare religiosum
cultum tali similive forma contra præcipuos nostro-
rum temporum sectarios & horum insultus hic liceat:
DOMINE DEUS, prout non in aliud, quàm in unum No-
men tuum, PATRIS (nos per baptismum adoptantis) FI-
LII (universa passionis, mortis, resurrectionis, consumma-
tissimiq; meriti & satisfactionis beneficia nobis applican-
tis) & SPIRITUS S. (nos per baptismum regenerantis &
sanctificantis) baptizati sumus: ita & in Te UNUM VE-
RUM DEUM PATREM ET FILIUM ET SPIRITUM S.
credimus, & Te PATREM FILIUM ET SPIRITUM S.
unum verum DEUM, nec præter Te alium, religiosè coli-
mus, adoramus vel invocamus. Nec enim baptizari nos ju-
beres, DOMINE DEUS, in ejus nomen, in quod nolles nos
credere, quodve non velles nos religiosâ adoratione, vel in-
vocatione, glorificare: nec credere nos in alium vel religiosè
adorare alium, exigere potes, quàm alium, præter Te, Je-
hovam agnoscere, & gloriam tuam alteri dare, qui & in BA-
PTISMO*

PTISMO ad tui Unius cultum religiosum nos obligasti, & magnâ voce, & Israeli tuo, & in illo nobis omnibus acclamasti: DOMINUM DEUM TUUM adorabis, & illi SOLI (religiôsè) *servies* Matth. 4, 10. unde in sanctâ fidei simplicitate agnovimus & solum DOMINUM DEUM religiosè adorandum, & religiosè adorandum, vel colendum, esse DOMINUM DEUM NOSTRUM, atq; adeo & FILIUM, quia est (religiôsè) adorandus & invocandus (velut de quo jam olim tua, PATRIS, vox audita: *Adorate eum omnes Angeli Dei* Psal. 97, 7. Hebr. 1, 6.) esse quoq; verum & naturâ ac æquali gloriâ & majestate DEUM, & Spiritum S. quia verè DEUS & persona divina est, cum TE, Patre & Filio religiosè adorandū & glorificandum esse. Velut manifestâ blasphemiam ergo detestati sumus, dogma, cum illud: *Christū in V. T. fuisse nec adoratum vel invocatum, nec adorandum vel invocandum: tempore N. T. autem inde à glorificatione, posse quidem & adorari & religiosè invocari, ceterum neminem Christianum ad invocandum Christum teneri: sed saltem ad adorandum, tum alterum: Christum non esse illum Deum, de quo dictum: DOMINUM DEUM tuum adorabis: sed alium quendam DEUM illi uni SOLI DEO subordinatum, & toto quidem tempore V. T. nec minus in novo, durante exinanitionis Christi statu obligasse illud præceptum: ceterum ex quo Christus glorificatus, voluntate Dei dignatus est adoratione, inde jam, ultra gradum eminentiorem cultus adorationis, illi DOMINO DEO NOSTRO debitum, non obligare amplius præceptum de uno solo DOMINO DEO religiosè adorando vel invocando: sed præter illum obligare quoq; adorationem & invocationem Christi, ut Dei vicarii, illi summo subordinati. At quis nisi extremè blasphemus & arrogantissimos adorandū quidē Te, & DEUM te, cultūq; sic religiosum profiteatur: ceterum sic, ut in classem illorū Deorum referat, de quibus Tu Deus vivus & Rex sempiternus fulmen illud Anathematis*
pro-

pronunciasti: *Dii isti qui caelos & terram non fecerunt, illi perituri sunt à terrâ, & à regionibus sub caelo* (Jer. 10, 7. 10. 11.)
Quis contra, non revereatur te, *Rex gentium!* Ceterum nec Tibi ò DEUS, in cultu religioso sive ANGELOS, sive *Santos defunctos*, (sic ut ad illos velut nostros apud Te *Mediatores & Intercessores, orationes & vota nostra dirigamus*, quin religiosum cultum & Adorationis honorè etiam ad *Imagines & reliquias*, ipsaque *Ossa & cineres* illorum extendamus) apponim9. Nec in *Mariæ*, utut *DEIPARÆ*: sed tuo, O DOMINE DEUS NOSTER! nomine *vexillum* offerimus. Ostendisti nobis in *Regulâ fidei*, non nisi unum *Mediatorem, Hominem Jesum Christum*, nec aliam *Redemptionis*, alium *Intercessionis Mediatorem*: sed eundem unicum nostrum, prout *Redemptorem*, ita & pro Nobis *Intercessorem*, qui *mortuus est*, imò verò, qui etiam *suscitatus est*, quâ etiam est *ad dextram Dei*, qui etiâ *interpellat pro nobis*. Rom. 8, 34. 1. Tim. 2, 5. Et quâ lege? quâ prece? quibus *Sacramentis* eundem nobis ad *Angelos*? Prohibet, ad illam *VERITATIS REGULAM: Dominum Deum tuum adorabis, & ILLI SOLI servies*: conformata vox *Angeli Apocalyptici* c. 19, 10. c. 22, 9. *VIDE NE FECERIS! Conservus tuus sum. DEUM ADORA!* Non dimovere nos ille *Angelicorum, τὰ νενοφροσύνης & fictæ humilitatis prætextus* potuit, scilicet non nisi gradatim, per *Angelos ad Te, ò Deus, ò Mediator!* ascendendum, & illis apud Te *intercessoribus desideriorumq; nostrorum Interpretibus utendum esse*, postquam in illâ *Regulâ veritatis* ab *Apostolo* nobis acclamatur illud: *Nemo vobis brabejum vel honorem vestrum intercipito!* Nemo adeo vobis, per *Angelos Mediatores ad Deum ascendendum*, & hâc fine, ut propitios illos *intercessores apud Deum habeatis*, *Angulorum Cultum religiosum* persvadeto, & ut hoc speciosius persvadere possit, ac sub virtutis, quæ ceteroqvi *precatore ad tribunal Dei* maxime

ximè decet, commendatione, fallere, sub prætextu *humilitatis* & decoræ Oratori religioso *animi submissionis*, aliâ vobis, religiosi cultus ANGELORUM REGULAM pro *lubitu prescripto*, illa, *quæ nunquam, sic habere cognovit*, audacter & cum supercilio, velut verissima oracula, simplicioribus obtrudendo, & sic *invadendo*, ea *quæ non vidit*, dum aliis *humilitatis* in precibus studium commendat, ipse, quod precatōres à verâ adorationis REGULA, ad suam illam, Angelorum, reverâ fallentem & falsam, regulâ abduxerit, de Discipulis sectave suâ, sic auctâ, gloriose, et si *temerè inflatus turgidusq;*, cum ille *sensus*, s. illa, *quæ* profitetur, de Deo, *per Angelos* velut *Internuncios Numinis* *adeundo*, & ad illos preces cultumq;ve religiosum dirigendo, non SPIRITUS: sed corruptæ CARNIS sit intelligentia, & talis, per *quæ non servetur*: sed vel maximè dissolvatur illa *quæ* inter CAPUT ET CORPORIS mystici *membra datur*, *unio pneumatica* (Col. II, 18. 19.) Quomodo ergo, ô Domine, & noster, & qui Sanctorum se *Conservos* appellant, *Angelorum*, cum tanto brabeji nostri cœlestis periculo ausuri hic essemus, illis Angelicis, tales gradus adorationis ex mero dictamine SENSUS CARNIS comminiscuntibus, nec, *quæ Dei*: sed hominum sunt, sapientibus, fidem accommodare? Adesse nobis *in vis nostris Custodes, Angelos*, interesse cœtibus sanctorum, in *ipsa mysteria Evangelica introspectionem appetere*, Ecclesiæ adstare, & velut *Spiritus λειτουργικὸς ministerii causâ emissos*, propter eos qui *heredes erunt salutis*, sua quoq; in curanda lapsorum pœnitentiâ, & credentium in fide perseverantiâ, Tibi Conditori, apud homines præstare officia vel ministeria, & inde *super uno peccatore respiciente, in cœlis exsultare*, ipsasq; *fideliū usq; ad mortem, animas in sinum Abrahami exportare*, credim⁹, *quia* in REGULA FIDEI omne illud legitimus,

mus, eoq; nomine Te, **o DOMINE DEUS NOSTER!** qui
 potentissimos illos Spiritus nobis, & hinc per *fidē* ambulanti-
 bus, & de seculo ad *visionē* decedentibus, Custodes excubi-
 toresq; deputasti, submississimā adoratione religiosā ve-
 neramur, certi fidentesq; animi, Te **DOMINO DEO NO-**
STRO placato, conciliatos nobis omnes sanctos Angelos,
 militare pro nobis contra Tartari phalangas, armatos uni-
 versæ militiæ cœlestis exercitus. Perferri autem per Ange-
 los sive in commune omnes, sive *septem illorum diarios*,
 nostras ad Deum *preces*, & quidem, per illos, velut nostros
 apud Te, **o Mediator!** *Mediatores*, vel *Intercessores*, ob illud
oblationis precum officium, religiosē à nobis compellandos vel
invocandos, non magis ex Tobia Apocrypho PseudoRa-
 phael (c. 12, 15.) quàm pravus interpret *Angeli* illius
 sive *Jacobi* Gen. 48, 16. sive *Apoclyptici* (c. 8, 3.) sive
 etiam illius **שְׁמַיִל** in oratione *Elibi* Job. 33, 23. per-
 svadere nobis potuit, qui non alium, quàm *magni illius*
Consilii, eundemq; *federis Angelum*, omnium Sanctorum
 preces, etiam *mentales*, & arcanas illas, quas creatus An-
 gelus non penetrat, offerentem, & acceptas reddentem,
 veneramur. Sed nec tibi, *eterno Filio*, *Flori Parthenio*,
VIRGINEM MATREM, nedum, tibi, **o SACRATISSIMA TRINI-**
TAS, novam Trinitatem humanam, quam faciat, **JESUS, MARIA,**
JOSEPH, in cultu religioso apponimus, nedum Matri Deiparæ, cum
indiscretis hujus Cultoribus, Jus non intercedendi solum: sed & præcipi-
 endi tribuendo, hanc tibi anteponimus. *Concepit illa, gestavit, peperit,*
lactavit, educavit, Te **ΘΕΑΝΘΡΩΠΙΟΝ**, verē *θεοτόκος*, verē Mater Do-
 mini Deiq; nostri, verēq; Te *Filium* subiectum sibi aliquando habuit.
Agnosimus, illam ob hanc *præcellentiam*, ob te, benedictum illum fructū
 ventris, sine pari, benedictam inter mulieres, *talemq; prædicandam*,
qualē ipsa in Cantico, sine arrogato sibi humilitatis, velut virtutis pro-
 pria, merito, humilem se ancillam Domini professā, totumque illud
θεοτόκου axioma meram cœli gratiam interpretata, præcinnit: Ecce
 ex hoc tempore, **BEATAM ME** prædicabunt omnes generationes:
 quia

quia fecit mihi MAGNA qui potens est, & sanctum nomen ejus:
 Agnoscimus adeo BEATAM: sed non adorabilem nec adorandam,
 quod nec ipsa agnoverit, cujus anima Te DOMINUM magnificavit, & cu-
 jus Spiritus in Te DEO Servatore suo exultavit. Agnoscimus beatum
 ventrem, qui Te Dei Filium portavit, & beata ubera, quae Te Condi-
 torem lactaverunt: ceterum ex eadem FIDEI REGULA agnoscimus, pra-
 ferri illos, velut verè caelo beatos, qui audiunt & observant sermonem
 DOMINI. Insonat nostris animis, tua, ô JESU, vox, quâ clamanti:
 Ecce MATER tua! protensâ in Discipulos adstantes manu, respon-
 disti: Ecce mater mea! Quisquis enim facit, quod vult Pater ille
 meus, qui est in caelis, is est meus frater, & soror, & mater (Luc. 11, 27. 28.
 Matth. 12, 47. 49.) Et inde ipsa Maria BEATA, non quod peperit, sed
 quod in TE, semen benedictum, CREDIDIT Luc. 1, 45. Peperit Ma-
 ria Te Mediatorem. Peperit Capitis Serpentina Contritorem. Pepe-
 rit TE, PRIMOGENITUM omnis creaturæ, quem jam olim & in
 ipsis mundi primordiis & πάλιν introductum in orbem terrarum, adora-
 runt omnes Angeli Dei, Te, cui ἁγίων concinuerant Seraphini, Te,
 in cujus nomine omne genu se flectit, caelestium, terrestrium & sub-
 terraneorum: At non ipsa MARIA, inter Deum & nos, est Mediatrix,
 non ὁ Πρωτοφαιδουλόσπια, non ipsa ab Angelis in creatione & in-
 troductione Primogeniti in orbem, est adorata, non Maria acclama-
 tum illud, SANCTUS S.S. nec in Mariæ: sed in tuo, JESU! nomine flo-
 scitur omne genu Phil. 2, 10. Sit ergo in honore quidem MARIA:
 Sed tu ô sacratissima Trinitas, sola adorator! Cumq; pretiosa sit in
 oculis tuis, ô DOMINE, mors sanctorum tuorum, quibus ex afflictione
 magnâ venientes, non in suo: sed tuo, AGNI, sanguine, suas laverunt
 ac dealbarunt stolas, Martyrum, de illorum quidem victoriis Tibi, O
 Deus, qui eos & homines & Martyres fecisti, ac sanctis tuis Angelis
 caelesti honore sociasti, gratias agimus, & nos ad imitationem Dei ho-
 minum, qui mundum in tuâ confessione vicerunt, & consecutionem
 parium coronarum atq; palmarum, ex eorum memoria renovatione,
 provocamus: Ceterum (ad exemplum veterum, commendatorum in
 Apocalypsic. 2, 10. Smyrnarum, quorum brevis illa confessio: Chri-
 stum, qui Dei Filius est προσκυνούμεν s. adoramus: Martyres autem,
 ut Discipulos & imitatores DOMINI, ἀξίως ἀγαπῶμεν s. meritò dis-
 ligimus) cultum religiosum, velut spirituale sacrificium, soli Deo offeren-
 dum,

dum, Tibi, soli Deo, & uni Mediatori JESU CHRISTO OMNISCIO, OMNIPRÆSENTI offerimus, quin propter defectum arcanorum cordis scrutiniis, mandati divini, & supernaturalis mortalium cum defunctis Spiritibus communicationis modi, constanter ex REGULA FIDEI TENEMUS: Sanctos defunctos nec solum non illos in purgatorio commentitios: sed & Regiam caelestem jam ingressos, & in hac gloriose TECUM, O CHRISTE! Regnantes, religiose adorandos vel invocandos, nullo modo esse, neq; citra idololatriam manifestam, illos, illorumq; Reliquias (quas de Corpore relictas, prout ossa Josephi, Moysi, Elisæi, Joh. Baptistæ, Stephani, decorè condimus, etsi illas de Spiritu Prophetiæ posthumas, Martyrum sc. aliorumq; Sanctorum triumphantium, doctrinam, fidem, patientiam, constantiam, velut preciosissimas illorum reliquias, publicâ veneratione prosequimur, & imitari contendimus) & cum MARIE, & illorum, tum imprimis Tuam, CRUCIFIXI, Imagines (quocunq; sive hac Latria, sive illa dulciæ vel hyperdulciæ, & utriusq; sive absolutæ, sive respectivæ sive propriè per se, sive propriè per accidens titulo veniant) religiose coli posse, ut sic Tibi soli Trinuni Deo, & in SS. Tuâ Trinitate UNI MEDIATORI JESU CHRISTO, in Ecclesiâ cum triumphante, tum militante maneat ADORATIONIS totiusq; Cultus religiosi Laus, honor & gloria in seculorum seculâ.

Ceterum, abrumpendum hoc (quod in ipsâ solemni dissertatione omnem paginam facit) argumentum præambulum, & post natalium honestissimorum, cursusq; vitalis, qui hæcenus Domino Candidato, inter luculentissima studiorum, Academicorum præcipuè, Gymnasia, raro cœli beneficio, felix optatissimusq; profluxit, succinctam commemorationem, brevissimâ de cetero commentatione causâ omnis peroranda fuerit. Natus Rev. & Clariss. Dominus Candidato est Lubecæ, celeberrimâ Imperiali metropoli, ipso mane solemnis Paschalis anno 1648. Patre quidem Viro Nobilissimo, Amplissimo, Domino, DN. NICOLAO SCHOMERO, tunc Advocato & Procuratore Lubecensû ordinario, posthac, Consiliario Brunsvicensis urbis, jam verò V. I. Doctore & Senatore Lubecensi fulgidissimo. Matre, Feminâ Floridissimâ SUSANNA, Dn. Christophori, Schlassii, Jcti & Practici quondam apud Hamburgenses & Holfatos celeberrimi, filiâ. Post domesticam educationem, in Scholâ Patriâ,

pro

pro teneræ ætatis captu, à fidelissimis Præceptoribus Literarum & pietatis rudimentis, jam imbutus, Anno 1658. cum Parentibus Brunsvigam profectus, & ibidem in Scholâ *Martinianâ* æquè fideles & gnavos Præceptores nactus, ulteriora in studiis incrementa fecit, quin & Nobiliss. Parentibus anno 1663. Lubecam revertentibus, ipse Brunsvigæ commorari maluit, sequente demum anno 1664. Parentes secutus, inq; Scholâ patriâ, primùm sub Rectore B. Henr. Bangerto, post B. Herm. Nottelmanno ad oratoria exercitia & Philosophiæ tyrocinia conformatus. Anno 1665. hîc prævio Examine & absoluteione, quam vocant, sacris Academicis initiatus, meâ, tunc Rectoris Acad. manu albo studiosorum inscriptus est. Anno 1667. primâ ætate, post habitam pro more, in Schola Lubecensi, valedictoriam declarationem, *de Præcipuis veterum Germanorum virtutibus*, ad Academiam *Kilonensem* se contulit, atq; ibi hospitio & informatione Reverendi pl. Ampliss. Dn. D. *Wasmuthii*, P. P. in lingvis orientalibus fruitus est, aliorum etiam Philosophiæ Professorum Excellentissimorum, præcipuè Dn. D. *Sam. Reiheri*, Matheseos, & Dn. D. *Christoph. Frankii*, tunc Logicæ & Metaphysicæ Professoris, haut infreqvens auditor. Sub finem anni 1668. inde Wismariam secessit ibiq; Rev. quondam Dn. *Stephani Maffi*, SS. Th. Lic. nunc in cœlis beati, benevolâ operâ ad legenda Rabbiorum scripta adductus, sequenti anno 1669. ad Amplissimum *Schabbeliani testamenti* stipendium à beatis Affinibus, Magnificis sc. Viris, Dn. Dav. Gloxino, & Dn. Henrico Schabbelio, Jctis, altero Lubecensium, altero Wismariensium quondam Consule primario meritissimo, quorum uterq; nunc beatum in cœlis ævum degit, admissus, sub autumnum Gieslam Hasorum est profectus, ubi Præceptorem & Hospitem nactus maximè Reverendum Dn. *Michaëlem Stricium*, SS. Th. D. & tunc in Giesenâ, nunc Rostochienâ Academiâ Profesorem Theologum ORDINARIUM celeberrimû, Serenissimi Ducis Mekleb. Consiliarium, Consistorialè, & Concionatorè aulicum, Ecclesiarû Circuli Rostoch. Superintendentè fulgidissimû, Dominû, Collegâ, & in Christo Fratrem conjunctissimû, sub tanto Ductore & Antecessore auspicata fecit Theologiei Studii, seriò magis atq; magis continuandi, initia, profectus illa, frequentatis plurimis, præcipuè disputatoriis, collegiis RRdd. Dnn. Theologorum Giesensium, D. *Petri Haberkornii*, D. *J. Nic. Mislerei* & D. *Phil.*

Lud. Hannekenii, sub cuius Præsidio anno 1671. mense Decembri elaboratam à se Disputationem de *Penitentia*, publicè, cum applausu defendit: neq; sine alias aliorum disputationes, sive *Dn. D. Frid. Nitschii*, *Math. Prof.* lectiones Mathematicas, quà publicas, quà privatas neglexit. Anno 1672. invasit pestus, generosum peregrinationis Italicae consiliū, non alià magis sine, quàm ut Ecclesiae Romanae ritibus atq; politiam, orientalium etiam Christianorum ibidem celebrata sacra, doctissimos per eam regionem Viros, & frequentia antiquitatis monumenta oculis ipse animisq; cupidus usurparet. Itaq; assumpto uno Itineris svavisimo Comite, ingruente hyeme, *Venecias*, inde *Laurerum*, *Romā*, *Neapolin*, aliaq; celebria Italiae loca adiit, ubi & videre & ex institutis variis Theologorū disputationib9 privatisq; cum illis colloquiis audire contigit, unde non levis illi fructus ad Theologica studia redundavit. Imprimis autē inclyta *Vaticane*, aliarūq; *Roma* & per Italia illustriam Bibliothecarū, publicarum & privatarum, perlustrandarum nullam occasionem neglexit. Ex *Italia* per *Galliam* redire placuit. Igitur aditis *Senis*, perlustratā *Florentiā*, inde, *Bononiā*, *Mediolanum* delatus, in illā magis Ducatus metropoli aliquantum substitit, allectus praecipuè ab ingeniosissimo ac Doctissimo Viro, *Manfredo Septalio*, Canonico, cui per erudita colloquia sermonesq; reciprocos familiarit̄us innotuit. Post superatas inde *Alpes*, *Lugdunum* Galliae, & *Parisiōs*, celeberrimā Gallorū metropolin, ipsaq; sede Basilicā eminentissimam pervenit, quā visā urbe, & famigeratissimā *Sorbonā*, eā viā, quae *Argentoratū*, *Spiram*, *Heidelbergam* ducit, an. 1673. mediā ætate in *Germaniam* & *Academiā Giessensem*, ac in hāc, non tantum ad Theologica, sed & cum animadvertisset, *Theologos Moralistas* absq; cognitione quodam juris Romani civilis & Canonici non satis commodè intelligi posse, ad hāc quoq; studia rediit, horisq; subcivivia praecipuè *civilia & feudalina syntagmata* privatim pervolvit. An. 1674. cum ad valetudinam curandam domum revocaretur, honorifico testimonio, pro suo erga Clarissimum *DN. Candidatum* favore *Rda. Facultas Theologica Giessensis* abeuntem illum impertita est, oblatā quoq; *Licentia* assumendi summos in Theologiā honores, quos conferre jam tunc decreverat, paratissimam ad id se, testata. Antequam autem in Patriam contenderet, placuit verno isto tempore *Saxonicas Academias* invisere. Igitur *Helmstadium*, *Witebergam*, *Lipsiam*, *Jena*

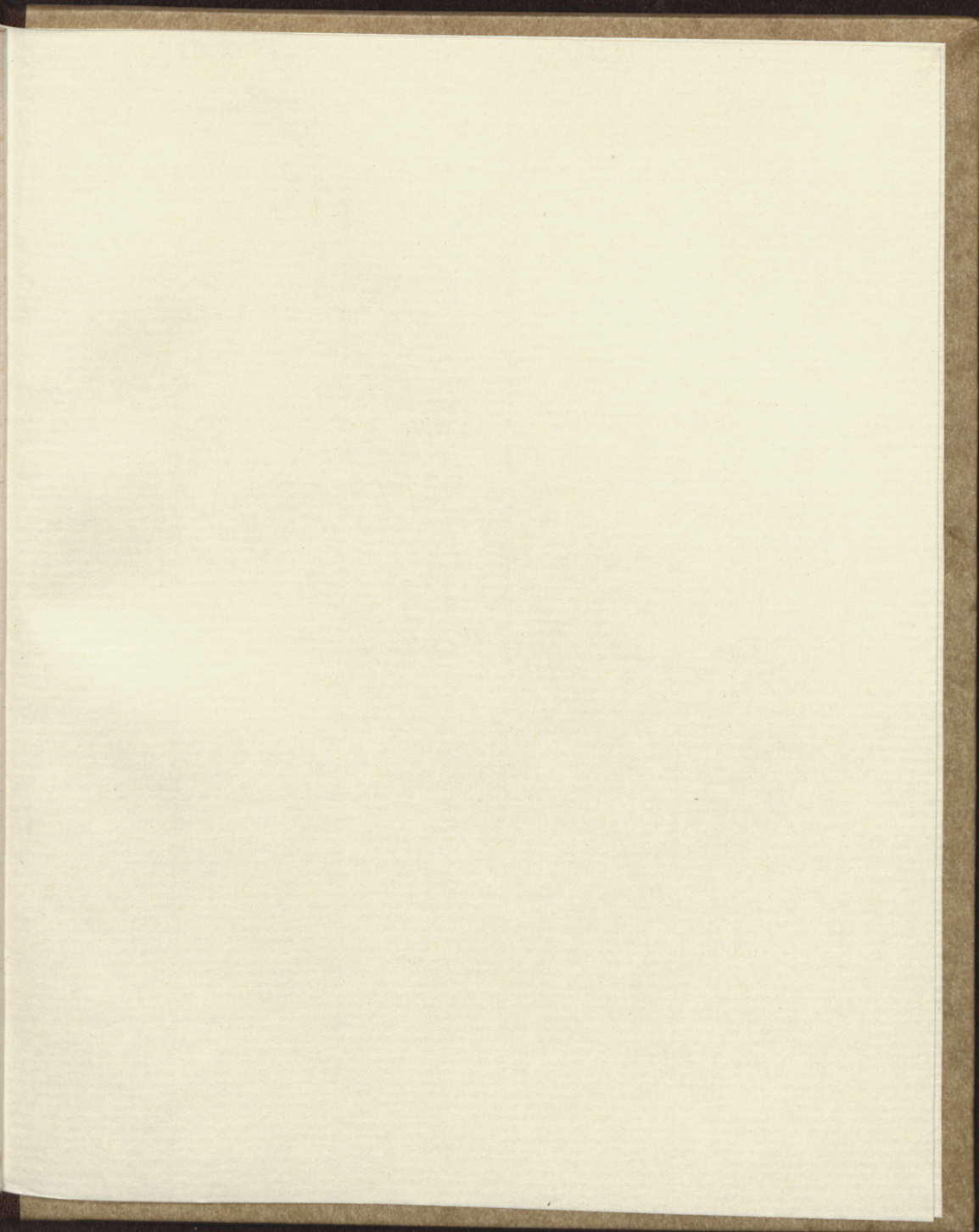
nam

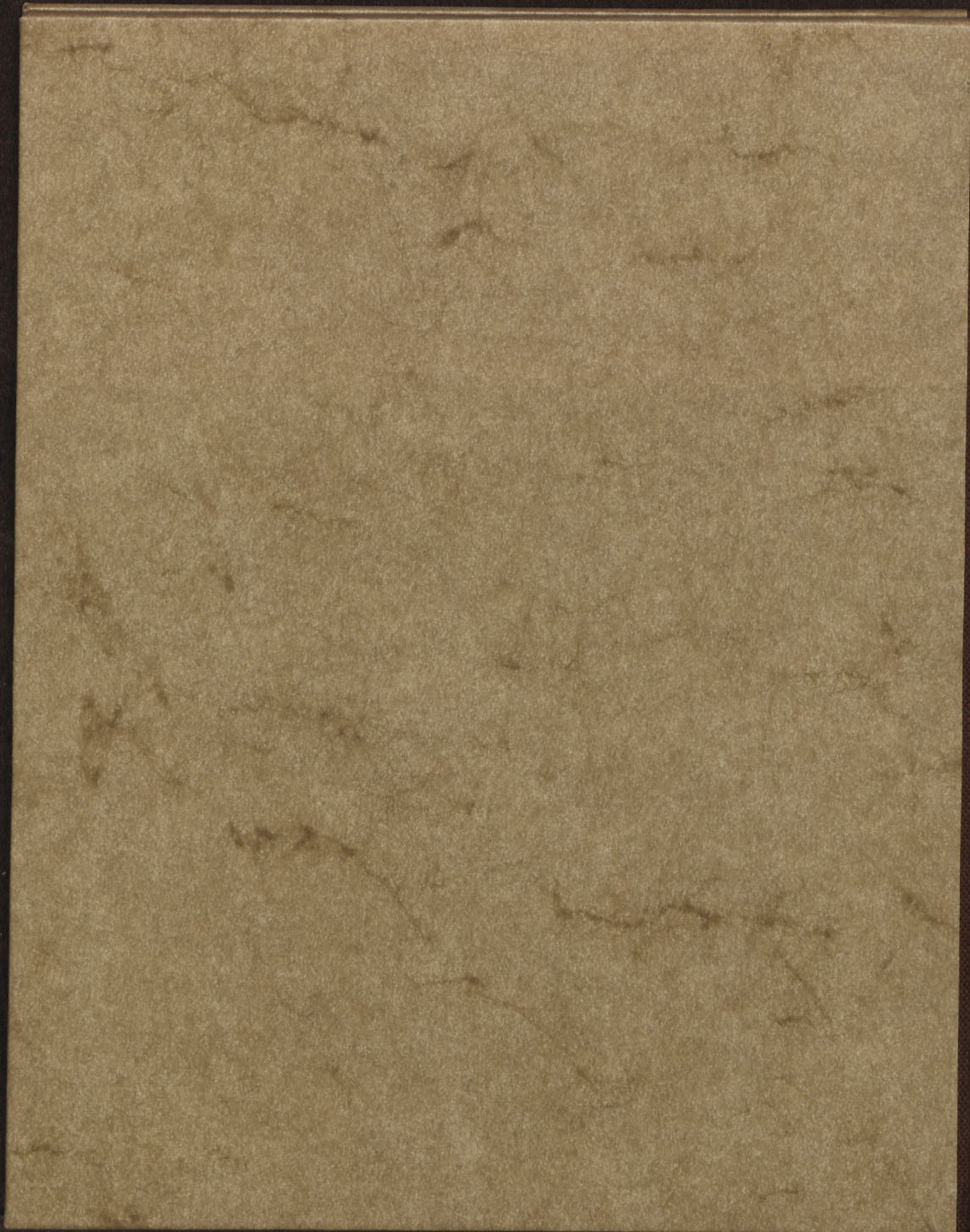
nam atq; Erfurum adiit, & celeberrimorum ibidem Professorum
conspectu, & colloquio sitibundum omnimodæ doctrinæ pectus op-
plevit. Elapsis aliquot mensibus, incolumis, lætusq; laborum celebra-
riæ patriæ est redditus. Substitit igitur Lübeckæ per integrum aa-
num, animumq; interea temporis ad homiletica & cathedram eccle-
siasticam applicavit, aliis tamen studiis non neglectis. Ceterum quia
ardor, & cupiditas usurpandi oculis, discreta terrarum mariumq;
intervallis loca, in Domino CANDIDATO nondum deferbuerat, re-
frixeratq;, quin incendio acriore æstare coeperat, & increbescere, an.
1675. sub ætatem, iter in *Bataviam & Angliam* ingressus, junctus
Amicissimo uni itineris socio, non tantum varias illic novaturientium
hujus temporis ingeniorum opiniones, sectas ac religionum schisma-
ta, cognovit, cumq; præcipuis sectarum istarum in Belgio & Anglia Do-
ctoribus sermones contulit: sed &, præcipuè, *Oxonii* ad instructissimam
Bibliothecam Bodlejanam, & in hæc ad historiam Ecclesiasticam di-
ligentiùs evolvendam, & magnorum ac Doctissimorum Virorum,
etiam eorum qui Reverendissimam Episcopali dignitate in Angliam ful-
gent, benevolentiam & familiaritatem aditus ipsi est patefactus. In-
ter illos, honoris & memorie causâ præcipuè nominat *Eduar-
dum Bernardum*, Professore Savilianum, Theol. ac philol. insignem,
cujus singulari eruditioni ac amicitia in quotidiano convictu multum
se debere fatetur. Sequente anno 1676. post brevem in alias Angliæ
regiones excursum, *Cantabrigiensem* quoq; adiit Academiam, ubi
pariter Bibliothecam publicam, nec non privatam *D. Abendane Judei* ope-
râ ad intelligendum, post *alias occidentales linguas*, etiam *Hispani-
cum* idioma, usus est, post utilem autem sibi, & in Cantabrigien-
si, & Regiâ *Londinensi* commemorationem, tandem *Belgium* quoq; *Re-
gium Hispanicum* ingressus & lustrato illo, in patriam reversus, repeti-
tis homileticis, ante hos sex menses hanc Universitatem accessit, à Ce-
leberrimo Theologo Da. D. SIRICIO Collega honoratissimo, meo
commendatus contubernio. Quam in isthoc intervallo, templa & Au-
ditoria Theologica (in Anti-Calvinismo in primis nostro, XVI. nuper
disputationibus publicis intra biestri spatium absoluto) frequentan-
do, pictatis, & vitæ illibatæ exemplo longè plurimis præfulgendo, &
collectam doctrinæ omnimodam ubertatem ac opulentiam, domi quoq;
eruditis colloquiis, & judicio, quàm, quæ Theologum scire decet, se-
lecta, seposita, ac velut in numerato haberet, probando, pie, solerter,
rever-

reverenter, egerit, id verò operosa commemoratiōe nunc recensere
superfedeo, ne quid amori erga Convictorē, ejusdemq; mecum Meso-
felenii incolam dedisse videar. Nec opus illud prolixè commemorare,
quod toti nostræ constat Academiz. Unde factum, ut cum nuper m.
Majo d. 29. nobis desideria sua sanctiora & honestissima, Scripto, ad
Rev. Facult. Theol. directo, more Majorum explicaret, & ut ad Exami-
nū & Disputationis pro gradu solemnia admitteretur, reverenter con-
tenderet, decretū Ordinis nostri, ob causas singulares, ex ipso superiori
cursu studiorū facile legendas, communi suffragio, impetraret. Ad
Examēn solenne die sexto Junii admissus, pietatē, modestiam, ingeniū
diligentiæ ac exercitii limā, doctrinæq; præceptis in usum salubrem se-
positis, lingvarum quoq; Theologo partim necessariarum, partim de-
corarum cognitionæ probè excultum, & quod caput est, in quacunq;
Theologiæ parte, pectus non saltem benè præparatum: sed & instru-
ctissimum, judiciumq; in re Theologicā accuratum, sic satis egregiè
probavit. Uti verò tam Illustres Rev. DN. Candidati in Theologiā
processus, oppletumq; omni doctrinæ sublimioris genere pectus toti
Academiz constare possint, & ex ipsā pugnā eruditā tantò magis de-
inceps illustrari Viri juvenis Theologi corona, producimus nunc illum
in publicum, ex decreto Venerab. Facult. Theologicæ, pro obtinendis
supremis, in Theologiā honoribus (quod felix & faustum faxit è τῷ
ὀψις!) d. XXIIII. AUGUSTI inde ab 8. matutinā horis antemeridia-
nis, & postmeridianis, ad usq; solem occidentem, in Auditorio Majore
pro vero OBJECTO ADORATIONIS RELIGIOSÆ contra varias
hæreses, de illius Majestate deminuentes, in Altissimi gloriam, pul-
cherrimè militaturum, & de illo publicè responsa Theologica datu-
rum. Ad quem actum frequentiori præsentia, illustriq; Coronā ce-
lebriorem reddendum, profectusq; Clarissimi DN. Candidati, in rebus
in primis Theologicis, auribus animisq; benevolis usurpandum, meo
totiusq; Reverendæ Facultatis Theologicæ nomine, Magnificum Dn.
Rectorem, Excellentissimos Dominos Profesores, Doctores, Licentia-
tos, Reverendos Verbi Divini Ministros, Clariss. Philosoph. Ma-
gistros, Generosos & floridissimos Studiosos, omnes denique alios
Literatos, & Literatorum Fautores, eā, quā decet & fas est, reveren-
tiā & humanitate invito.

P. P. Sub Sigillo Collegii Theol. Dom. X. post Trin. s. XIX. Aug.
Anno M. DC. LXXVII.

1677

nam atq; Erfurum adiit, & celeberrimorum
conspetu, & colloquio sitibundum omnimod
plevit. Elapsis aliquot mensibus, incolumis, la
rimae patriae est redditus. Substitit igitur Lül
num, animamq; interea temporis ad homileti
casticam applicavit, aliis tamen studiis non ne
ardor, & cupiditas usurpandi oculis, disoret
intervallis loca, in Domino CANDIDATO no
frixeratq; , qv in incendio acriore zeltuare coepe
1675. sub aetatem, iter in *Bataviam & Angl*
Amicisimo uni itineris socio, non tantum vari
hujus temporis ingeniorum opiniones, sectas a
ta, cognovit, cumq; praecipuis sectaru istarum i
storibus sermones contulit: sed &, praecipue, O
Bibliothecam Bodlejanam, & in hac ad histor
ligentius evolvendam, & magnorum ac Docti
etiam eorum qui Reverendissimam Episcopali d
gent, benevolentiam & familiaritatem aditus ip
ter illos, honoris & memoriae causa praeci
dum Bernardum, Professore Savilianum, The
cujus singulari eruditioni ac amicitiae in quotidi
se debere fatetur. Seqvente anno 1676. post b
regiones excursum, *Canabrigiensem* quoq; a
pariter Bibliotheca publicam, nec non privatam D.
ra ad intelligendum, post *alias occidentales la*
cum idioma, usus est, post utilem autem sibi
li, & Regiam *Londinensem* commorationem, tande
gium *Hispanicum* ingressus & lustrato illo, in pat
tis homileticis, ante hos sex menses hanc Univer
leberissimo Theologo Da. D. SIRICIO Collega
commendatus contubernio. Qvam in isthoc inte
ditoria Theologica (in Anti-Calvinismo inprim
disputationibus publicis intra biennestri spatium
do, pietatis, & vitae illibatae exemplo longe plu
collectam doctrinae omnimoda ubertatem ac op
eruditus colloquiis, & judicio, quam, quae Theo
lecta, seposita, ac velut in numero habet, pre

cellorum
ctus op.
celeber
rum an
m eccle
um quia
ariumq;
erat, re
cere, an.
junctus
ientium
chisma
glia Do
ctissimam
cam di
orum,
glia ful
s. In
Eduar
ignem,
nultum
Anglia
m, ubi
ei ope
spani
origien
oq; Re
repeti
t, a Ce
, meo
& Au
nuper
ventan
ndo, &
quoq;
cet, se
lenter,
rever-

